

Till

Länsstyrelsen Stockholms län
Box 22067, 104 22 Stockholm

Överklagan av beslut: 5271-19328-2014

Klagande:

Naturskyddsföreningen i Nynäshamn
c/o Dannstedt Branting
Segersängsvägen 141
148 91 Ösmo

Överklagan av beslut 5271-19328-2014 gällande tillsynsärende på fastigheten Stora Vika 6:1 i Nynäshamns kommun och anmälan enligt 10 kap. MB enligt direktiv 2004/35/EG

Bakgrund

Länsstyrelsen har den 20 december 2017 beslutat att avskriva tillsynsärendet om misstänkt artskyddsbrott på fastigheten Stora Vika 6:1 i Nynäshamn kommun.

Naturskyddsföreningen i Nynäshamn (hädanefter NNF) anser att det är bekymmersamt att Länsstyrelsen har handlagt ärendet på sådant vis att det nu ska avskrivas med hänvisning till att det misstänkta artskyddsbrottet har hunnit preskriberats. Länsstyrelsen blev kontaktad av NNF i ärendet redan 18 maj 2014. Under slutet av samma år polisanmäldes verksamheten med bortsprängning av den västra brottväggen mm. vilket skulle skett under hösten 2011. Polisanmälan gjordes av två fjärrilsexperter, se bilaga 1. Preskriptionstiden för artskyddsbrott är 5 år, vilket innebär att ärendet preskriberades tidigast augusti 2016. Länsstyrelsen har således haft åtminstone 15 månader till sitt förfogande för att inte riskera att ärendet skulle hinna preskriberas innan ett beslut fattades. Vi noterar att det istället har tagit Länsstyrelsen 43 månader att meddela beslut i ärendet.

NNF anser också att de sprängningar som gjordes 2011 inte går att hänföra till rensningar av kanterna för undvikande av olycka, utan ska ses som en utvidgning av verksamhetsområdet, vilket är en tillståndspliktig verksamhet som man inte ansökt om. Oavsett preskriptionstid ska länsstyrelsen själva göra polisanmälan vid misstanke om miljöbrott enligt miljöbalken.

Verksamhetsutövarens skyldigheter och rättigheter regleras i gällande tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Oavsett tillstånd har verksamhetsutövaren att beakta hänsynskraven i 2 kap. MB. Artskyddsförordningen är tydlig, det krävs inte uppsåt utan det räcker med oaktsamhet, varför Länsstyrelsens motivering andra stycket under rubriken 'Motivering till beslut' där Länsstyrelsen använder ordet "avsiktligt" är felaktigt. Vad NNF känner till har inte verksamhetsutövaren ansökt om dispens från artskyddsförordningen för den utläggning av material som skedde 18 mars 2015, därmed är åtgärden att betrakta som ett artskyddsbrott för vilket preskriptionstiden ännu ej löpt ut. De har innan tillfället ovan (2015) också blivit polisanmälda för den tidigare markberedning 2011 (bilaga 1), vilket utesluter att de inte skulle förstå konsekvenserna av handlandet. NNF menar att det här finns ett likgiltighetsuppsåt, vilket bör prövas av domstol.

Vidare anser NNF att det är fullt möjligt med hänvisning till 10 kap, MB att förelägga om återställande av de artrika växtmiljöer som kan ha påverkats utmed stenbrottets kanter, se Länsstyrelsens motivering sidan 6, 2:a stycket i beslutet. För skador på miljön som faller under direktiv 2004/35/EG finns ingen preskriptionstid, och återställande och därefter kompensationsåtgärder om återställandeåtgärderna inte räcker är det som ska ske enligt 10 kap. MB.

NNF vill vidare påpeka att apollofjärilens larver inte lever av gul fetknopp, och att Länsstyrelsens missuppfattning kring detta kan leda till misstanke att bedömningen av apollofjärilens livschanser är felaktig och att mängden lämpliga livsmiljöerna i och runt kalkstensbrottet har överskattats. Det är värt att notera att apollofjärilen i Stora Vika tillhör underarten fastlandsapollo, *Parnassius apollo scandinavicus*, som i senaste versionen av rödlistan (2015) klassas som starkt hotat (EN) och alltså inte som nära hotad (NT) som anges på sida 4 i beslutet.

Länsstyrelsen bedömning att det i efterhand kan vara svårt att bedöma vilken betydelse kalkstensbrottets inre delar och bergväggar har haft för fridlysta arter i området menar NNF är felaktig. Området som har markberetts inne i kalkstensbrottet var en mycket viktig föryngringsplats för apollofjärilen, vilket tydligt redogjords för i den polisanmälan som nämns ovan, se bilaga 1. Där finns dels beskrivet hur miljön på denna stora yta såg ut före exploateringen – både i bild och text, samt bilder som mer liknar ett sterilt månlandskap efter att markberedningen genomförts. Dessutom har flera fynd av apollofjärilens larver noterats från denna yta innan den exploaterades. Trots idogt letande efter larver i och runt kalkstensbrottet de senaste åren har dock inga larver hittats, med undantag för ett litet område utmed väg 573, cirka 600 meter söder om kalkstensbrottet, där en handfull larver hittats. Som tidigare nämnts finns inte någon preskriptionstid på ett s.k. efterbehandlingsansvar enligt 10 kap. 8 § MB, vilket innebär att verksamhetsutövaren bör utkrävas ansvar att återställa den förstörda föryngringslokalen för apollofjärilen inne i kalkstensbrottet (d.v.s. riva bort asfalten samt avlägsna all flis som täcker området) samt i närområdet utföra kompenserande åtgärder i avvaktan på denna åtgärd (10 kap. 5 §), se nedan utveckling kring detta.

Kvarvarande skador – anmälan enligt 10 kap. MB

Förutom överklagandet av beslutet vilket denna skrift representerar, är den också en anmälan av NNF om miljöskada enligt 10 kap. MB och direktiv 2004/35/EG.

NNF hemställer att Länsstyrelsen enligt 10 kap. MB förelägger verksamhetsutövaren att inkomma med redogörelse för de åtgärder som vidtagits för att mildra skadorna på arters uppväxtområden mm. i samband med markavplaning och sprängningar, samt efter att redogörelse inkommit förelägger om de övriga åtgärder som behöver vidtas enligt 10 kap. 3, 4, 5 och 14 §§ MB. NNF vill understryka att kompensationsåtgärder kan vara tillämpliga om primära och sekundära åtgärder inte kan genomföras eller inte ger effekt. Lämpligen kan dessa vara att verksamhetsutövaren på egen bekostnad skapar lika stora arealer habitat som förlorats i och med de lagstridiga åtgärderna. Eftersom ingen preskriptionstid finns enligt 10 kap. 8 § MB, kan inte ärendet avskrivas så som skett i tidigare tillsynsärende.

Naturskyddsföreningen Nynäshamn

Enligt förhandsavgörande C-529/15 från EU-domstolen i ärende kring miljöskada enligt direktiv 2004/35/EG har det ingen betydelse att tillstånd finns enligt nationell lagstiftning om skador på habitat och livsutrymmen på arter som är upptagna i art- och habitatförordningen har skett. De två för förevarande anmälans vidkommande viktigaste besluten i förhandsavgörandet är:

- 1) *Artikel 17 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009, ska tolkas på så sätt att nämnda direktiv, med förbehåll för de kontroller som det ankommer på den hänskjutande domstolen att göra, tidsmässigt (ratione temporis) ska tillämpas på miljöskador som har uppkommit efter den 30 april 2007, men som har orsakats av driften av en anläggning vilken godkänts enligt vattenlagstiftningen och tagits i bruk före detta datum.*
- 2) *Direktiv 2004/35, i dess lydelse enligt direktiv 2009/31, särskilt artikel 2.1 b i direktivet, ska tolkas på så sätt att det utgör hinder för en bestämmelse i nationell rätt som, generellt och automatiskt, innebär att en skada som har betydande negativa effekter på det berörda vattnets ekologiska, kemiska eller kvantitativa status eller ekologiska potential inte ska kvalificeras som "miljöskada", enbart på grund av att skadan täcks av ett tillstånd som har utfärdats enligt den nationella rätten.*

Förhandsavgörandet gällde skador på vatten. NNF menar dock att EU-domstolens tolkning kring nationell lagstiftning och rättskraft samt att skadan ska betraktas som skada enligt direktivet om den uppstått före 2007 men fortfarande pågår gäller för direktivets tolkning oavsett om tillstånd har meddelats enligt en medlemsnations vattenlagstiftning eller miljölagstiftning för miljöfarlig verksamhet.

NNFs slutsats är att verksamheten så som den bedrivs idag medför allvarlig miljöskada och att det inte föreligger något som helst rättskraftshinder för att förelägga verksamhetsutövaren att inkomma med underlag och utredningar enligt ovan samt sedan förelägga om omedelbara avhjälpandeåtgärder i enlighet med direktivtext och reglerna i 10 kap. MB.

NNF vill också betona att tillsyn ska användas i första hand, och eventuella omprövningar och andra särskilda rättsmedel i andra hand.

NNF hemställer att Länsstyrelsen samråder i ärendet med Naturvårdsverket. Efter detta samråd hemställer NNF om möte med Länsstyrelsen för att utveckla vår anmälan samt eventuellt besök till den anmälda verksamheten. NNF emotser diarienummer för ärendet kring anmälan om miljöskada.

Eva Dannstedt Branting
Ordförande Naturskyddsföreningen i Nynäshamn

Bilaga 1: Polisanmälan